

Handreiking Studentcoaching

Cohort 2022-2023

Auteurs : Mariken van Roosmalen-Noppen en Mariette Haasen

Datum/versie : Augustus 2022

INHOUD

1.	Inleiding	3
2.	Studentcoaching.....	4
2.1	Samen werken aan de GENERIEKE EN SPECIFIEKE KENNISBASIS	4
2.3	De rol van de studentcoach.....	6
3.	Organisatie van de studentcoaching	7
3.1	Werkplekleren	9
3.2	De rol van feedback.....	10
	Bibliografie.....	13

1. INLEIDING

Deze handreiking voor studentcoaching van de Master EN heeft als doel om jou als student informatie en richtlijnen te geven hoe ondersteuning wordt geboden in je ontwikkeling tot Master of Education - Educational Needs (MEd) door middel van studentcoaching.

De handreiking voor studentcoaching sluit aan bij het opleidingskader en is gebaseerd op de uitgangspunten van ontwerpprincipes van flexibilisering zoals verwoord in het beleidskader flexibel onderwijs voor lerende professionals 1.0 (Fontys 2020). Hierin wordt verwoord op welke wijze Fontys nastreeft dat elke professional een persoonlijk leertraject kan vormgeven. Er wordt uitgegaan van een hybride leeromgeving en het werken in een professionele leergemeenschap. Dit is terug te lezen bij organisatie studentcoaching, werkplekleren en feedback.

2. STUDENTCOACHING

Studentcoaching richt zich op de ondersteuning van jou als lerende professional zodat je, vanuit inhoudelijke en organisatorische kaders, zelf regie kunt voeren over je persoonlijke leertraject en de voortgang hierbinnen richting Master EN. Om het getuigschrift Master EN te behalen doorloop je een persoonlijk leertraject. Hierin ontwikkel je een persoonlijk leertraject voor de ontwikkeling van kennis, beroepsvaardigheden en je beroepshouding tot master EN. Dit vraagt van jou, als educatieve professional, bepaalde kwaliteiten.

2.1 Samen werken aan de GENERIEKE EN SPECIFIEKE KENNISBASIS

De drie instituten die in Nederland die de masteropleiding Educational Needs aanbieden (Hogeschool Utrecht, Hogeschool Windesheim en Fontys Hogescholen) hebben binnen hun Werkverband Opleidingen Speciale Onderwijszorg (WOSO) een gezamenlijke kennisbasis voor de master EN vastgesteld. Fontys OSO heeft hiervan een generieke en specifieke kennisbasis afgeleid met de overkoepelende begrippen paradigma's, meergelaagdheid en kwaliteitsontwikkeling. Deze zijn vertaald naar het algemene deel van de opleiding; de generieke kennisbasis. De generieke kennisbasis bestaat uit de kernconcepten **Visievorming Educational Needs, Onderzoekend Vermogen** en **Internationaal Perspectief**. Deze kernconcepten van de generieke kennisbasis komen ook herkenbaar terug in studentcoaching.

De specifieke kennisbasis is uitgewerkt in de drie kernconcepten (tevens afstudeerrichtingen) Leren, Gedrag en Begeleiden. Zie hiervoor het document 'Specifieke Kennisbasis' op de Portal Studentcoaching. De inhoud van de specifieke kennisbasis worden aangeboden in modules en kennis kan eveneens worden opgedaan buiten de Master EN.

Naast een afstudeerrichting kun je optioneel richten op één of twee specifieke kennisgebieden waar je je in wilt specialiseren en die passen bij jouw professionele ontwikkeling en dat van je

(beroeps)context. Een overzicht van de profielen specifieke kennisgebieden is te vinden op de Portal Studentcoaching, bij 'Bewijsvoering'.

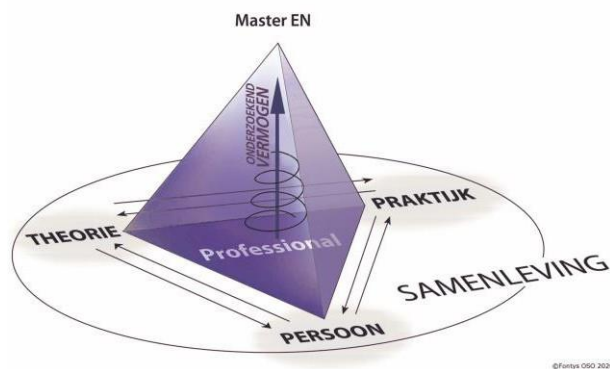
In de lijn van de kernwaarden van Fontys OSO past de ambitie om in samenwerking met de beroepspraktijk, de opleiding Master EN vorm te geven als een professioneel en interactief platform. Om voor iedere student een interactieve leeromgeving te creëren wordt er binnen studentcoaching gewerkt met een eigen leerteam, waarbij de studentcoach, werkveldcoach en critical friends kunnen aansluiten voor (feedback)dialogoog.

2.2 Studentcoaching en de eindkwalificatie Master EN

De eindkwalificatie Master EN van Fontys OSO van 60 studiepunten is uitgewerkt in twee eenheden van leeruitkomsten van elk 30 studiepunten: 'Meesterschap' en 'Doorwerking'. Samen omvatten deze eenheden van leeruitkomsten de eindkwalificatie, die is omschreven in het profiel van de Master EN en waaraan je moet voldoen om je getuigschrift Master EN te behalen. Iedere eenheid van leeruitkomsten bewijs je afzonderlijk door een portfolio te vullen met bewijsmaterialen en af te sluiten met een portfolio-assessment. Zie Handboek Bewijsvoering op de Portal Studentcoaching, bij 'Bewijsvoering'.

Het portfolioleren wordt ondersteund met een combinatie van verschillende (leer)activiteiten binnen de opleiding, je werkplek en daarbuiten (bijvoorbeeld: modules volgen, werken aan je portfolio, feedback vragen en verwerken etcetera).

De visie op leren wordt weergegeven in ons didactisch model: de triade 'persoon, praktijk en theorie in een samenlevingsperspectief' (Van Swet & Van Huijgevoort, 2012). In combinatie met de opgedane en ontwikkelde kennis (theorie) leer je de relatie te leggen naar je eigen praktijk en je persoonlijke professionaliteit binnen de elementen van de triade. Het onderzoekend vermogen is de kern bij het werken aan de eenheden van leeruitkomsten binnen je eigen context, evenals het plaatsen van je onderzoeksthema in een brede context (klas, school, samenleving, internationaal perspectief), zie figuur 1.

Figuur 1. De Triade

Elke Eenheid van Leeruitkomsten is onderverdeeld in vier leeruitkomsten: *signaleren, ontwerpen, realiseren en evalueren*. Gedurende de opleiding werk je systematisch aan deze leeruitkomsten. Tijdens de studentcoaching leer je hoe je hieraan kunt werken en krijg je feedback van je leerteam op je ontwikkelingen.

Je kunt in willekeurige volgorde aan de eenheden van leeruitkomsten werken. De leeruitkomsten geven de mogelijkheid om je eigen talenten te kunnen ontplooiën en aan te laten sluiten op de eigen functie en werkcontext. Studentcoaching ondersteunt je in je leerproces en de keuzes die je maakt (bijvoorbeeld voor de afstudeerrichting(en), de modules, de specifieke kennisgebied(en) om de door jouw gewenste ontwikkeling te kunnen bereiken en de eindkwalificatie te behalen.

2.3 De rol van de studentcoach

Vanaf de start van de opleiding heb je een 'vaste' studentcoach die je ondersteuning biedt in je ontwikkeling tot Master EN (feedbackdialoog, voortgangsgesprekken, kernconcepten generieke kennisbasis, keuzes onderwerp en ontwerp bij onderzoek). Studentcoaching leunt op het principe dat je zelf eigenaar bent van je persoonlijk leertraject en dat het leren plaatsvindt in interactie met anderen. De studentcoach ondersteunt het collegiaal leren binnen de context van de opleiding, het werkveld en daarbuiten, zodat je al onderzoekend kunt werken aan vraagstukken die je tegenkomt in je praktijk die complex zijn en waar je niet direct een antwoord op hebt.

3 ORGANISATIE VAN DE STUDENTCOACHING

Studentcoaching is gericht op het bieden van maatwerk om te ondersteunen in jouw ontwikkeling en in het proces van het behalen van de eenheden van leeruitkomsten. Hiervoor voer je gesprekken in het kader van je persoonlijk leertraject (feedbackdialoog, voortgangsgesprekken, onderwijsovereenkomst) met je studentcoach en er worden bijeenkomsten georganiseerd waarin je samenkomt met je leerteam, je studentcoach en eventueel je werkveldcoach.

De studentcoaching bestaat uit:

- Oriëntatie op de opleiding, het profiel master EN en je persoonlijk leertraject:
Je leert om keuzes voor de generieke en specifieke kennisbasis te maken (bijvoorbeeld de keuze voor de afstudeerrichting, eventuele specifieke kennisgebieden en de keuzes voor je persoonlijke leertraject met modulebijeenkomsten). Daarna wordt de onderwijsovereenkomst ingevuld. De eenheden van leeruitkomsten met onderliggende leeruitkomsten zijn de basis voor je persoonlijke leertraject en sturend voor de afspraken die minimaal twee keer per jaar worden besproken in de onderwijsovereenkomst.
Er wordt aandacht besteed aan praktische zaken, zoals programmering en onderwijsleeromgeving, zodat je weet welke studiekeuzes je gaat maken en dat je weet waaraan je moet voldoen om de opleiding af te ronden.
- Onderzoekend vermogen:
Je ontwikkelt je onderzoekende houding, je leert om onderzoek van anderen toe te passen en je leert zelf onderzoek uit te voeren. Lees hierover meer op de Portal Studentcoaching.
- Visievorming Educational Needs:
Je leert je eigen visie op EN te verwoorden ter onderbouwing van de leeruitkomsten,

onderbouwd vanuit de generieke en specifieke kennisbasis. Lees hierover meer op de Portal Studentcoaching.

- Internationaal Perspectief:

Je leert denken en werken met een internationaal perspectief. Als professional in de educatieve context, dien je lerenden voor te kunnen bereiden op een wereld die steeds meer globaliseert, in een werkcontext die vaker internationaal is met lerenden uit verschillende culturen en achtergronden. Lees hierover meer in het Opleidingskader.

- Integratieve momenten:

Je leert je leerproces te sturen door het stellen van gerichte feedbackvragen en het ontvangen van feedback (feedbackdialoog). De studenten van het leerteam bereiden de bijeenkomsten voor door hun documenten waar zij feedback op vragen aan te bieden, voorzien van feedbackvragen.

Het vragen van feedback kan betrekking hebben op je onderzoeksactiviteiten voor de generieke- en specifieke kennisbasis. Je kunt de interactieve bijeenkomsten zien als een moment waarin je met anderen deelt waar je nu in je studieproces staat en (vooral) ook waar je anderen concrete feedbackvragen kunt stellen.

Tevens kunnen de integratieve momenten leerteamoverstijgend ingevuld worden als interactief platform (per lesplaats of online met bijvoorbeeld betrokkenen en/of organisaties uit het werkveld).

De bijeenkomsten voor studentcoaching worden ingevuld met de genoemde inhoud, afhankelijk van het proces en in overleg met het leerteam. Onderstaande invulling is hiervan een voorbeeld:

Eerste jaar:

LT 01: Kennismaken met je leerteam en met de opleiding

LT 02: Keuzes maken in de opleiding, het profiel master EN / Visievorming EN

LT 03: Onderzoekend vermogen / Internationaal Perspectief, Voorbereiding Integratieve momenten

LT 04: Integratief moment

LT 05: Integratief moment

LT 06: Onderzoekend vermogen / Visievorming EN / Internationaal Perspectief

LT 07: Integratief moment

LT 08: Integratief moment

LT 09: Onderzoekend vermogen / Visievorming EN / Internationaal Perspectief

LT 10: Integratief moment

Tweede jaar:

LT 11: Integratief moment

LT 12: Onderzoekend vermogen / Visievorming EN / Internationaal Perspectief

LT 13: Integratief moment

LT 14: Integratief moment

LT 15: Interactief platform

LT 16: Integratief moment

LT 17: Integratief moment

LT 18: Integratief moment

3.1 Werkplekleren

Je werkplek vormt een belangrijk onderdeel van de Master EN om je als educatieve professional te verdiepen en kwalitatief te verbeteren. Op je eigen werkplek leer je om een integratie te maken van jouw professionele ontwikkeling en ontwikkelbehoefte met de kennis die je hebt opgedaan in de modules, webinars, weblectures, of anderszins.

Een opleiding van 60 studiepunten veronderstelt dat je – gemiddeld – in totaal 1680 uur besteedt aan de opleiding. Het werkplekleren neemt daarin bijna de helft van het aantal uren (840) in. Het leren krijgt vorm in de onderzoeksactiviteiten die je op je werkplek uitvoert met de nieuwe en/of verdiepte kennis die je hebt opgedaan in de opleiding en die je relateert aan vraagstukken van je praktijk.

De werkveldcoach onderhoudt het meest directe contact met jou op de werkplek. De werkveldcoach denkt mee, ondersteunt mogelijke toepassingen, stelt zich op als critical friend en geeft feedback op het toepassen van nieuwe kennis en vaardigheden in de praktijk. De werkveldcoach heeft bij voorkeur een masteropleiding afgerond. Voor de begeleiding op de werkplek kan uitgegaan worden

van een totale tijdsinvestering van 20-30 uur per schooljaar, in te vullen door de werkveldcoach en andere professionals op de werkplek.

Behalve aan de werkveldcoach kun je tevens feedback vragen aan andere collega's/experts binnen de werkplek. De insteek is steeds de bewijsmaterialen die je ontwikkelt in relatie tot de eenheden van leeruitkomsten, zodat de bewijsmaterialen relevant zijn voor de werkplek en passend voor de opleiding. Je blijft hierbij eigenaar van het leer- en ontwikkelproces wat betekent dat je initiatieven neemt ten behoeve van het eigen leerproces en daartoe gerichte feedbackvragen stelt aan de betrokken feedbackgevers. Er worden afspraken gemaakt tussen de opleiding, jou en de werkveldcoach ten aanzien van de samenwerking. Denk hierbij aan (vaste) begeleidingsmomenten, afspraken over deadlines voor aan en inleveren van stukken waar feedback op gegeven wordt.

Je wordt vanuit de opleiding verplicht een werkplekovereenkomst met de school en de opleiding te arrangeren. In deze overeenkomst wordt afgesproken dat je op de werkplek relevante activiteiten kan ontplooiën die passen bij jouw persoonlijke leertraject binnen de opleiding. Deze overeenkomst (bestaande uit formats voor vaste werkplek en leerwerkplek) wordt verstrekt vanuit de opleiding en leg je zelf voor aan de werkplek (werkveldcoach) en aan de studentcoach ter ondertekening. De werkveldcoach ondertekent namens je eigen school en de studentcoach tekent namens de opleiding binnen twee maanden na aanvang van de opleiding.

3.2 De rol van feedback

Een belangrijk kenmerk van feedback is dat deze je verder helpt in het ondernemen van actie ten aanzien van je ontwikkeling tot master EN.

Feedback vormt een belangrijke factor zodat je vanuit onderzoekend vermogen kunt werken aan bewijsmateriaal dat je wilt inzetten om de (eenheden) van leeruitkomsten aan te tonen.

Onderzoekend vermogen helpt je om reflectief, onderbouwd en innovatief jouw praktijkvraagstuk(ken) te 'onderzoeken'. Een praktijkvraag is een kwestie die speelt in jouw praktijk waarbij er sprake is van een discrepantie tussen feitelijke en wenselijke toestand waarvan je niet goed weet hoe je deze discrepantie kunt opheffen (Verschuren, 2009). Om antwoorden te vinden ga

je het vraagstuk onderzoeken. Dat doe je vanuit een onderzoekende houding om te willen begrijpen wat er speelt zodat je een verdiept begrip krijgt van de situatie, door te onderzoeken hoe je bestaande kennis uit onderzoeksliteratuur kunt benutten en op methodische wijze informatie verzamelt in het uitvoeren van onderzoek. In figuur 4 is dat proces schematisch weergegeven en geeft weer dat je vanuit onderzoekend vermogen werkt aan praktijkvragen en daarmee toe werkt naar de eenheden van leeruitkomsten. Het bewijsmateriaal dat je inzet kun je dus zien als een deelproduct van je portfolio. De visie op onderzoek van Fontys OSO wordt beschreven in het Opleidingskader.

Als student organiseer je je eigen feedback tijdens de bijeenkomsten met integratieve momenten met je leerteam, op je werkplek en met je studentcoach en de docent met expertise. Feedback heeft dan een stimulerend en ontwikkelingsgericht karakter en is gericht op het geven van betekenis aan je ontwikkeling (Winstone & Carless, 2020).

Feedbackgeletterdheid is erop gericht de effectiviteit van de feedback te vergroten. Hierbij is het belangrijk dat je weet hoe je feedback helder kunt formuleren, dat je het doel en de inhoud van de feedback kent, dat je feedback wilt ontvangen en kunt omgaan met eventuele emoties en dat de vervolgstappen duidelijk zijn en uitgevoerd worden.

Feedback kan betrekking hebben op activiteiten die je onderneemt in je praktijk (signaleren, ontwerpen, realiseren en evalueren), hoe jij je daarin ontwikkelt en hoe je deze ontwikkeling kunt meenemen naar je portfolio voor het aantonen van de (eenheden) van leeruitkomsten; feedback om te bepalen waar je staat, feed up om te weten waar je naartoe moet om je leerdoelen te bereiken en feed forward om te weten welke (vervolg)stappen je kunt zetten.

De feedback die je ontvangt is gericht op jouw leerproces in het voldoen aan de (eenheid van) leeruitkomsten. Op het moment dat een bewijsmateriaal naar jouw idee voldoende kwaliteit heeft op masterniveau, vraag je feedback aan, gericht op de (eenheid van) leeruitkomsten en overige eisen die aan bewijsmaterialen worden gesteld. In die zin is de rol van feedback dus tweeledig; gericht op het leerproces en in het kader van de toetsing. Meer hierover lees je in het Handboek Bewijsvoering. Feedback wordt op basis van je gerichte feedbackvraag verkregen van:

Het leerteam: je geeft elkaar feedback als critical friends. De feedback is gericht op de (eenheden van) leeruitkomsten, de generieke en specifieke kennisbasis, taal/APA/integriteit en VRAAKT.

De studentcoach: de feedback van de studentcoach richt zich op de generieke (en eventueel de specifieke) kennisbasis, de (eenheden van) leeruitkomsten, de triade, taal/APA/integriteit, VRAAKT en op de ontwikkeling van de student richting Master EN.

De werkveldcoach: geeft feedback als critical friend. De feedback is gericht op de (eenheden van) leeruitkomsten, de generieke kennisbasis, taal/APA/integriteit en VRAAKT.

De docent met expertise: geeft feedback op de (eenheden van) leeruitkomsten, de specifieke kennisbasis, specifieke kennisgebied(en), taal/APA/integriteit.

Feedback	Criteria studentcoach - Waarop geef je feedback?	Criteria docent met expertise - Waarop geef je feedback?	Criteria werkveldcoach, critical friends, overige betrokkenen
Hoe werkt de student richting EvL/Luks?	Eenheden van leeruitkomsten Generieke kennisbasis Triade Taal, APA, Integriteit VRAAKT (ontwikkeling) Ontwikkeling master EN	Eenheden van leeruitkomsten Specifieke kennisbasis Profiel specifiek kennisgebied Taal, APA, Integriteit	Eenheden van leeruitkomsten Generieke kennisbasis Taal, APA, Integriteit VRAAKT
Student	Checklist voor aanvraag feedback studentcoach	Checklist voor aanvraag feedback docent met expertise	Checklist voor feedback overige betrokkenen
Volgordelijkheid	Zelfevaluatie Critical friends Werkplek	Studentcoach ondersteunt de aanvraag voor feedback aan de docent met expertise	Feedback van peers, critical friends en werkplek gaan vooraf aan feedback door studentcoach en docent met expertise
Verantwoording	Bewijsmateriaal met een verantwoording waarin is meegenomen: • bij welke EvL en Luk passend • afstudeerichting(en) en specifieke kennisgebied(en) • omschrijving context (wie, waar, rol) • onderwerp / praktijkvraagstuk • eventueel toelichting structuur bewijsmateriaal • onderbouwing bewijsmateriaal vanuit triade		
Gerichte feedbackvraag	De aanvraag voor feedback is voorzien van een gerichte feedbackvraag, gericht op de criteria die van toepassing zijn op de feedbackgever		
Reflectie	Het bewijsmateriaal is eventueel voorzien van een reflectie op eerder ontvangen feedback door anderen		
Vormen	• Bewijsmateriaal is voorzien van een bibliografie volgens de APA-normen beschreven in het boekje van SHB & Surf (het blauwe boekje) • Bewijsmateriaal is uitgewerkt op taalniveau 4F • Uit het bewijsmateriaal met verantwoording blijkt dat je werkt vanuit integriteit		
Portfolio-assessment	• Portfolio met bewijsmaterialen met verantwoording(en) • Assessmentverslag • Assessmentgesprek		

Bibliografie

Verschuren, P. J. M. (2009). *Why a methodology for practice-oriented research is a necessary heresy*.

Verkregen via: <https://www.semanticscholar.org/paper/Why-a-Methodology-for-Practice-OrientedResearch-is-Verschuren/bc95a99529f6ac7b43a31f5788b45c89a52ab2a>

Winstone, N., & Carless, D. (2020). *Designing effective feedback processes in higher education*. Routledge.

Van Swet, J & Van Huijgevoort, H. (2009). De triade en de reflectief onderzoekende houding in de MasterSEN. In Van Swet, J & Bakx, A (red.) *Praktijkgericht onderzoek in de leraren opleidingen: inspireren en samen kennis delen*. Fontys.